HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)

10 aprilie 2012*

„Spațiul de libertate, securitate și justiție — Regulamentul (CE) nr. 810/2009 — Codul comunitar de vize — Articolele 21 și 34 — Legislație națională — Introducere ilegală de resortisanți ai unor țări terțe pe teritoriul unui stat membru — Vize obținute în mod fraudulos — Sancționarea penală a călăuzei”

În cauza C-83/12 PPU,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolul 267 TFUE de Bundesgerichtshof (Germania), prin decizia din 8 februarie 2012, primită de Curte la 17 februarie 2012, în procedura penală împotriva

Minh Khoa Vo

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul J. N. Cunha Rodrigues (raportor), președinte de cameră, domnii U. Lõhmus, A. Rosas, Ó Caoimh și C. G. Fernlund, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul K. Malacek, administrator,

având în vedere cererea instanței de trimitere din 8 februarie 2012, primită de Curte la 17 februarie 2012, de judecare a trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență, în temeiul articolului 104b din Regulamentul de procedură,

având în vedere decizia Camerei a doua din 28 februarie 2012 de admitere a acestei cereri,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 22 martie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Vo, de K. Beulich, Rechtsanwältin;

— pentru Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof, de K. Lohse și de P. Knauss, în calitate de agenți;

— pentru guvernul german, de T. Henze și de N. Graf Vitzthum, în calitate de agenți;

— pentru guvernul elen, de T. Papadopoulou, în calitate de agent;

— pentru Comisia Europeană, de G. Wils și de W. Bogensberger, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: germana.

după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolelor 21 și 34 din Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize) (JO L 243, p. 1).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri penale declanșate împotriva domnului Vo, condamnat în calitate de călăuză, pentru fapta de a fi introdus pe teritoriul german resortisanți ai unor țări terțe, titulari de vize obținute în mod fraudulos.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

Codul de vize

3 Considerentul (3) al Codului de vize are următorul cuprins:

„În ceea ce privește politica în materie de vize, stabilirea unui «corpus comun» de acte legislative, în special prin consolidarea și dezvoltarea acquis-ului (dispozițiile pertinente din Convenția de punere în aplicare a Acordului Schengen din 14 iunie 1985 și Instrucțiunile consulare comune), constituie unul dintre elementele fundamentale ale «dezvoltării în continuare a politicii comune în materie de vize ca parte a unui sistem multistratificat destinat să faciliteze călătoriile legitime și să combată imigrația clandestină printr-o mai mare armonizare a legislațiilor naționale și a practicilor de procesare a cererilor de viză la reprezentanțele consulare locale», astfel cum sunt definite în Programul de la Haga: consolidarea libertății, a securității și a justiției în Uniunea Europeană.”

4 Potrivit articolului 1 alineatul (1) din Codul de vize, acesta stabilește procedurile și condițiile de eliberare a vizelor de tranzit sau de ședere pe teritoriul statelor membre pentru o perioadă care să nu depășească trei luni în decursul unei perioade de șase luni. Alineatul (2) al acestui articol precizează că resortisanții țărilor terțe trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe ale statelor membre.

5 Articolul 2 din Codul de vize prevede:

„În sensul prezentului regulament, se aplică următoarele definiții:

1. «resortisant al unei țări terțe» înseamnă orice persoană care nu este cetățean al Uniunii în sensul articolului 17 alineatul (1) din tratat;

2. «viză» înseamnă o autorizație eliberată de un stat membru în scopul:

   (a) tranzitării teritoriului statelor membre sau al efectuării unei șederi pe teritoriul acestora, pentru o perioadă care să nu depășească trei luni în decursul unei perioade de șase luni cu începere de la data primei intrări pe teritoriul statelor membre […]

[…]”

6 Potrivit articolului 14 alineatul (1)din Codul de vize:

„(1) Atunci când depune o cerere de viză uniformă, solicitantul trebuie să prezinte:

(a) documente care indică scopul călătoriei;

[…]

(d) informații care permit evaluarea intenției solicitantului de a părăsi teritoriul statelor membre înainte de expirarea vizei solicitate.”

7 Articolul 21 din Codul de vize prevede:

„(1) Atunci când se procedează la examinarea unei cereri de viză uniformă, se stabilește dacă solicitantul îndeplinește condițiile de intrare prevăzute la articolul 5 alineatul (1) literele (a), (c), (d) și (e) din [Regulamentul (CE) nr. 562/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (JO L 105, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 8, p. 5)] și se evaluează, cu o atenție deosebită, dacă solicitantul prezintă un risc de imigrație ilegală sau un risc la adresa securității statelor membre și dacă acesta intenționează să părăsească teritoriul statelor membre înainte de expirarea vizei solicitate.

(2) VIS [Sistemul de informații privind vizele] este consultat în legătură cu fiecare cerere în parte, în conformitate cu articolul 8 alineatul (2) și articolul 15 din Regulamentul [(CE) nr. 767/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iulie 2008 privind Sistemul de informații privind vizele (VIS) și schimbul de date între statele membre cu privire la vizele de scurtă ședere (Regulamentul VIS) (JO L 218, p. 60)]. Statele membre garantează utilizarea integrală a tuturor criteriilor de căutare menționate la articolul 15 din Regulamentul VIS, pentru evitarea refuzurilor și a identificărilor eronate.

(3) Atunci când analizează dacă solicitantul îndeplinește condițiile de intrare, consulatul verifică următoarele:

(a) că documentul de călătorie prezentat nu este contrafăcut, fals sau falsificat;

(b) justificarea oferită de solicitant cu privire la obiectul și condițiile șederii și faptul că acesta dispune de mijloace de întreținere suficiente, atât pentru durata prevăzută a șederii, cât și pentru întoarcerea în țara de origine sau de reședință, sau pentru tranzitul către o țară terță în care este sigur că urmează să fie primit sau dacă este în măsură să dobândească legal respectivele mijloace;

(c) dacă solicitantul este o persoană care face obiectul unei alerte în Sistemul de Informații Schengen (SIS), emisă în scopul de a i se refuza intrarea;

(d) că solicitantul nu este considerat ca reprezentând o amenințare pentru ordinea publică, siguranța internă, sănătatea publică, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 19 din Codul Frontierelor Schengen, sau pentru relațiile internaționale ale unuia din statele membre, în special, dacă în bazele de date naționale ale statelor membre nu a fost emisă o alertă în scopul de a i se refuza intrarea pentru motivele enumerate anterior;

(e) după caz, deținerea unei asigurări medicale de călătorie corespunzătoare și valabile.

(4) După caz, consulatul verifică durata șederilor anterioare și pe a celor prevăzute pentru a verifica dacă solicitantul nu depășește durata maximă de ședere autorizată pe teritoriul statelor membre, indiferent de posibilele șederi autorizate în baza unei vize naționale de lungă ședere sau a unui permis de ședere emis de un alt stat membru.

(5) Mijloacele de întreținere pentru șederea prevăzută sunt evaluate în conformitate cu durata și obiectul șederii și în raport cu nivelul mediu al prețurilor în materie de cazare și masă din statul membru (statele membre) în cauză, pentru o cazare la preț moderat, înmulțite cu numărul de zile de ședere, pe baza plafoanelor de referință stabilite de statele membre în conformitate cu articolul 34 alineatul (1) litera (c) din Codul Frontierelor Schengen. Dovada unui angajament de luare în întreținere și/sau de cazare particulară poate reprezenta, de asemenea, dovada unor mijloace suficiente de întreținere.

(6) Atunci când procedează la examinarea unei cereri de viză de tranzit aeroportuar, consulatul verifică în special:

(a) că documentul de călătorie prezentat nu este contrafăcut, fals sau falsificat;

(b) punctele de plecare și de destinație ale resortisantului în cauză al unei țări terțe și coerența traseului și a tranzitului aeroportuar preconizate;

(c) dovada continuării călătoriei către destinația finală.

(7) Examinarea cererii se bazează în special pe autenticitatea și pe fiabilitatea documentelor înaintate și pe veridicitatea și fiabilitatea declarațiilor solicitantului.

(8) În timpul examinării unei cereri, consulatele îl pot invita pe solicitant pentru un interviu, în cazuri justificate, și pot cere documente suplimentare.

(9) Un refuz anterior de acordare a vizei nu conduce la refuzul automat al unei noi cereri. O nouă cerere este evaluată pe baza tuturor informațiilor disponibile.”

8 Potrivit articolului 34 din Codul de vize:

„(1) O viză se anulează în situația în care se constată că, la momentul eliberării sale, nu au fost îndeplinite condițiile necesare pentru eliberarea acesteia, în special dacă există motive serioase pentru a considera că viza a fost obținută în mod fraudulos. În principiu, o viză este anulată de către autoritățile competente ale statului membru care a eliberat respectiva viză. Viza poate fi anulată de autoritățile competente ale altui stat membru, caz în care autoritățile statului membru care a eliberat viza sunt informate cu privire la această anulare.

(2) O viză este revocată în situația în care se constată că nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru eliberarea vizei. În principiu, o viză este revocată de către autoritățile competente ale statului membru care a eliberat respectiva viză. Viza poate fi revocată de autoritățile competente ale altui stat membru, caz în care autoritățile statului membru care a eliberat viza sunt informate cu privire la această revocare.

(3) Viza poate fi revocată la cererea titularului vizei. Autoritățile competente ale statului membru care a eliberat viza sunt informate cu privire la respectiva revocare.

(4) Incapacitatea titularului de viză de a prezenta la frontieră unul sau mai multe documente justificative enumerate la articolul 14 alineatul (3) nu conduce automat la o decizie de anulare sau de revocare a vizei.

(5) Dacă o viză este anulată sau revocată, se aplică o ștampilă cu mențiunea «ANULAT» sau «REVOCAT», iar elementul optic variabil al autocolantului de viză, elementul de securitate «efect de imagine latentă», precum și termenul «viză» se anulează prin hașurare.

(6) Decizia de anulare sau revocare a unei vize și motivele pe care se întemeiază se comunică solicitantului prin formularul tipizat care figurează în anexa VI.

(7) Un titular de viză a cărui viză a fost anulată sau revocată are dreptul să exercite o cale de atac, cu excepția situației în care viza a fost revocată la cererea acestuia, în conformitate cu alineatul (3). Calea de atac este îndreptată împotriva statului membru care a luat decizia de anulare și de revocare și în conformitate cu legislația națională a respectivului stat membru. Statele membre furnizează solicitanților informații referitoare la procedura care trebuie urmată în situația exercitării unei căi de atac, astfel cum se precizează în anexa VI.

(8) Informațiile privind vizele anulate sau revocate se introduc în VIS în conformitate cu articolul 13 din Regulamentul VIS.”

9 Din articolul 58 alineatul (5) din Codul de vize rezultă că alineatele (6) și (7) ale articolului 24 din acest regulament se aplică de la 5 aprilie 2011. Pentru perioada cuprinsă între 5 aprilie 2010, data intrării în vigoare a Codului de vize, și 5 aprilie 2011, punctul 2.4 din partea a cincea din Instrucțiunile consulare comune adresate misiunilor diplomatice și oficiilor consulare (JO 2005, C 325, p. 1) făcea trimitere, în cazul refuzării vizei, la căile de atac prevăzute de dreptul național al părții contractante.

Decizia-cadru 2002/946/JAI

10 Articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/946/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2002 privind consolidarea cadrului penal pentru a preveni facilitarea intrării, tranzitului și șederii neautorizate (JO L 328, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 30) prevede că fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că faptele ilicite prevăzute la articolele 1 și 2 din Directiva 2002/90/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2002 de definire a facilitării intrării, tranzitului și șederii neautorizate (JO L 328, p. 17, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 33) fac obiectul unor sancțiuni penale efective, proporționale și cu efect de descurajare, în măsură să conducă la extrădare.

11 Potrivit articolului 4 alineatul (1) litera (a) din această decizie-cadru, fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a-și stabili competența jurisdicțională în cazul faptelor ilicite menționate la articolul 1 alineatul (1) și săvârșite în totalitate sau parțial pe teritoriul său.

12 Articolul 7 alineatul (1) din aceeași decizie-cadru prevede:

„Dacă un stat membru este informat cu privire la una dintre faptele ilicite menționate la articolul 1 alineatul (1), care constituie o încălcare a legislației unui alt stat membru privind intrarea și șederea străinilor, statul membru respectiv îl informează pe acesta din urmă.”

Directiva 2002/90

13 Articolul 1 alineatul (1) din Directiva 2002/90 prevede:

„Fiecare stat membru adoptă sancțiuni adecvate aplicabile:

(a) oricărei persoane care ajută în mod conștient o persoană care nu este resortisant al unui stat membru să intre pe teritoriul unui stat membru sau să tranziteze pe teritoriul respectiv, încălcând legislația statului în cauză cu privire la intrarea sau tranzitul străinilor;

(b) oricărei persoane care ajută în mod conștient, în scop lucrativ, o persoană care nu este resortisant al unui stat membru să domicilieze pe teritoriul unui stat membru, încălcând legislația statului respectiv cu privire la șederea străinilor.”

14 Potrivit articolului 3 din directiva menționată, fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru ca faptele ilicite menționate la articolele 1 și 2 să facă obiectul unor sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare.

Directiva 2008/115/CE

15 Articolul 3 din Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO L 348, p. 98) prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

[…]

2. «ședere ilegală» înseamnă prezența pe teritoriul unui stat membru a unui resortisant al unei țări terțe care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile de intrare, astfel cum sunt stabilite la articolul 5 din Codul Frontierelor Schengen, sau alte condiții de intrare, ședere sau reședință în acel stat membru;

[…]”

Reglementarea națională

16 Articolul 4 alineatul (1) punctul 1 din Legea privind șederea, activitatea profesională și integrarea străinilor pe teritoriul federal (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet, denumită în continuare „Aufenthaltsgesetz”) prevede:

„Pentru intrarea și șederea pe teritoriul federal, străinii trebuie să dețină un permis de ședere, în măsura în care nu se prevede altfel în dreptul Uniunii Europene sau prin norme administrative ori în cazul în care nu există un drept de ședere în temeiul Acordului de asociere din 12 septembrie 1963 dintre Comunitatea Economică Europeană și Turcia (BGBl. 1964 II, p. 509) (Acordul de asociere CEE-Turcia). Permisul de ședere se acordă ca

1. viză […]”

17 În privința sancțiunilor, articolul 95 din Aufenthaltsgesetz prevede:

„(1) Se pedepsește cu închisoarea până la un an sau cu amendă penală persoana care

[…]

2. are reședința pe teritoriul federal în lipsa unui permis de ședere obligatoriu potrivit alineatului (4) prima teză, în cazul în care:

   a) are obligația executorie de părăsire a teritoriului;

   b) nu i-a fost acordat un termen de părăsire a teritoriului sau acest termen a expirat;

   c) îndepărtarea acesteia nu face obiectul unei suspendări;

3. intră pe teritoriul federal cu încălcarea articolului 14 alineatul (1) punctul 1 sau 2,

[…]

(6) În cazurile prevăzute la alineatul (1) punctele 2 și 3, fapta de a deține un permis de ședere obținut prin amenințare, corupție sau în mod coluziv ori ca urmare a unor informații incorecte sau incomplete este asimilată faptei de a nu deține un permis de ședere.”

18 Articolul 96 din Aufenthaltsgesetz, intitulat „Introducerea clandestină de străini”, prevede:

„(1) Se pedepsește cu închisoarea până la cinci ani sau cu amendă penală persoana care instigă alte persoane sau le facilitează săvârșirea unei fapte

1. care se pedepsește potrivit articolului 95 alineatul (1) punctul 3 sau alineatul (2) punctul 1 litera a) și

   a) obține astfel un avantaj sau i se promite obținerea unui avantaj sau

   b) acționează în mod repetat sau în vederea sprijinirii mai multor străini sau

2. care se pedepsește potrivit articolului 95 alineatul (1) punctul 1 sau 2, alineatul (1a) sau alineatul (2) punctul 1 litera b) sau punctul 2 și obține astfel un avantaj patrimonial sau i se promite obținerea unui astfel de avantaj.

(2) Se pedepsește cu închisoarea de la șase luni la zece ani persoana care, în cazurile prevăzute la alineatul (1):

1. săvârșește fapta în schimbul unor foloase;

2. săvârșește fapta în calitate de membru al unui grup constituit în vederea săvârșirii continue a unor asemenea fapte;

[…]

(4) Alineatul (1) punctul 1 litera a) și punctul 2, alineatul (2) punctele 1, 2 și 5 și alineatul (3) se aplică încălcărilor dispozițiilor legale privind intrarea și șederea străinilor pe teritoriul statelor membre ale Uniunii Europene sau al unui stat Schengen în cazul în care:

1. acestea corespund faptelor prevăzute la articolul 95 alineatul (1) punctul 2 sau 3 ori la alineatul (2) punctul 1 și

2. făptuitorul acordă sprijin unui străin care nu este resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene sau al unui alt stat parte la Acordul privind Spațiul Economic European.

[…]”

19 Articolul 97 alineatul (2) din Aufenthaltsgesetz, intitulat „Introducerea în mod clandestin cauzatoare de moarte; introducerea în mod clandestin în schimbul unor foloase și săvârșită în mod organizat”, prevede:

„Se pedepsește cu închisoarea de la un an la zece ani persoana care, în cazurile prevăzute la articolul 96 alineatul (1) coroborat eventual cu articolul 96 alineatul (4), în schimbul primirii unor foloase, săvârșește fapta în cadrul unui grup constituit pentru săvârșirea continuă a unor asemenea fapte.”

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

20 Domnul Vo, resortisant vietnamez, a fost urmărit în Germania în cadrul unei proceduri penale pentru fapte referitoare la facilitarea imigrației ilegale. Urmărirea penală s-a finalizat prin condamnarea acestuia, de către Landgericht Berlin, la o pedeapsă totală de patru ani și trei luni de închisoare pentru patru infracțiuni de facilitare a imigrației ilegale, săvârșite în scop lucrativ și în mod organizat.

21 Inculpatul a făcut parte din grupuri infracționale organizate vietnameze care facilitau intrarea ilegală a resortisanților vietnamezi în Germania.

22 Modul de acțiune al unuia dintre aceste grupuri infracționale consta în inducerea în eroare a ambasadei Ungariei în Vietnam în sensul că unii resortisanți vietnamezi făceau parte din grupuri de turiști compuse dintr-un număr de 20 până la 30 de persoane, deși scopul era de a-i introduce pe teritoriul Uniunii în schimbul plății unei sume cuprinse între 11 000 și 15 000 USD. Pentru păstrarea aparențelor, în primele zile călătoriile se desfășurau conform programului turistic, apoi, conform planului de acțiune prestabilit, persoanele interesate erau transportate către diferite țări de destinație, în principal Germania.

23 Celălalt grup infracțional profita de împrejurarea că Regatul Suediei permitea șederea resortisanților vietnamezi în Spațiul Schengen pe o durată de câteva luni, cu condiția de a deține vize de lucru acordate pentru culegerea bacelor. La solicitarea vizei, autoritățile competente erau induse în eroare cu privire la dorința de a lucra a solicitanților. În realitate, odată obținută viza de lucru, imediat după sosirea lor în Suedia, resortisanții vietnamezi treceau în Germania. Domnul Vo a fost acuzat că a contribuit la săvârșirea acestor fapte, primind în schimbul serviciilor sale o sumă cuprinsă între 500 și 2 000 de euro pentru fiecare intervenție.

24 Unii dintre acești resortisanți vietnamezi au fost localizați pe teritoriul german în timp ce încercau să se stabilească și să lucreze pe acest teritoriu.

25 Landgericht Berlin s-a pronunțat în sensul că inculpatul s-a făcut vinovat de săvârșirea a patru infracțiuni de facilitare a imigrației ilegale, săvârșite în scop lucrativ și în mod organizat, astfel cum sunt prevăzute la articolul 97 alineatul (2) din Aufenthaltsgesetz coroborat cu articolul 96 alineatul (1) punctul 1 literele a) și b), cu articolul 95 alineatul (1) punctul 3, cu articolul 96 alineatul (1) punctul 2 și cu articolul 95 alineatul (1) punctul 2 din această lege.

26 În opinia acestei instanțe, pentru întrunirea elementelor constitutive ale infracțiunii, este necesar ca intrarea sau șederea pe acest teritoriu a persoanelor introduse clandestin să fie ilegală. Împrejurarea că aceste persoane dețineau viză în mod formal nu ar constitui un obstacol în calea impunerii de sancțiuni călăuzei, în măsura în care dobândirea în mod fraudulos a permisului de ședere ca urmare a unor declarații false ar fi asimilată faptei de a nu deține un permis de ședere obligatoriu.

27 Împotriva deciziei de condamnare pronunțate de Landgericht Berlin, inculpatul a formulat recurs la Bundesgerichtshof, invocând încălcarea normelor de drept substanțial, fără alte precizări.

28 Instanța de trimitere consideră că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 95 alineatul (6) din Aufenthaltsgesetz, deoarece persoanele cărora urma să li se faciliteze imigrația ilegală au ascuns adevărul în mod intenționat agenților ambasadelor Ungariei și Suediei, declarând că doreau să intre în Spațiul Schengen în vederea unei călătorii turistice sau pentru a lucra temporar, în timp ce, în realitate, acestea își planificaseră încă de la momentul plecării trecerea în Germania, împrejurare ce ar fi exclus eliberarea vizelor, care au fost eliberate numai ca urmare a faptului că agenții responsabili au fost induși în eroare.

29 În aceste condiții, Bundesgerichtshof a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile referitoare la eliberarea și la anularea unei vize uniforme, prevăzute la articolele 21 și 34 din Regulamentul [nr. 810/2009], trebuie interpretate în sensul că se opun ca dispozițiile naționale să prevadă pedepse penale pentru introducerea de străini în mod clandestin în cazurile în care persoanele respective dețin în mod cert viză, însă au obținut-o în mod fraudulos, prin inducerea în eroare a autorităților competente ale unui alt stat membru cu privire la scopul real al călătoriei lor?”

Cu privire la procedura de urgență

30 Bundesgerichtshof a solicitat ca prezenta trimitere preliminară să fie supusă procedurii de urgență prevăzute la articolul 104b din Regulamentul de procedură.

31 Această instanță și-a motivat cererea susținând că domnul Vo, condamnat la o pedeapsă cu închisoarea de patru ani și trei luni pentru facilitarea imigrației ilegale, săvârșită în scop lucrativ și în mod organizat, este arestat preventiv din 1 ianuarie 2011 și că, în cazul în care Curtea ar răspunde în mod afirmativ la întrebarea preliminară, domnul Vo nu ar mai putea face obiectul urmăririi penale, iar arestarea acestuia ar deveni astfel lipsită de temei.

32 La propunerea judecătorului raportor, Camera a doua a Curții a decis, după ascultarea avocatului general, să admită cererea instanței de trimitere privind judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență.

Cu privire la întrebarea preliminară

33 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolele 21 și 34 din Codul de vize trebuie interpretate în sensul că se opun unor dispoziții naționale prin care facilitarea imigrației ilegale se sancționează penal în cazuri în care persoanele introduse clandestin, resortisanți ai unor țări terțe, dețin o viză pe care au obținut-o în mod fraudulos, inducând în eroare autoritățile competente ale statului membru care a eliberat viza cu privire la scopul real al călătoriei lor, fără ca această viză să fi fost anulată în prealabil.

34 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că adoptarea, prin intermediul Codului de vize, a măsurilor referitoare la trecerea frontierelor externe și la procedurile și condițiile de eliberare a vizelor de către statele membre se înscrie în obiectivul de stabilire progresivă a unui spațiu de libertate, securitate și justiție, în conformitate cu articolului 67 TFUE.

35 Obiectivul Codului de vize, potrivit considerentului (3) al acestuia, este crearea unui sistem multistratificat destinat să faciliteze călătoriile legitime și să combată imigrația clandestină printr-o mai mare armonizare a legislațiilor naționale și a practicilor de procesare a cererilor de viză la reprezentanțele consulare locale.

36 Armonizarea urmărită de acest cod are ca obiect vizele de scurtă ședere, în temeiul acquis-ului Schengen.

37 Articolul 21 alineatul (1) din Codul de vize prevede că, în cadrul examinării efectuate de consulatul competent a unei cereri de viză uniformă, se stabilește dacă solicitantul îndeplinește condițiile de intrare prevăzute la articolul 5 alineatul (1) literele (a), (c), (d) și (e) din Codul Frontierelor Schengen și se evaluează cu o atenție deosebită dacă acesta prezintă un risc de imigrație ilegală sau un risc la adresa securității statelor membre și dacă intenționează să părăsească teritoriul statelor membre înainte de expirarea vizei solicitate.

38 Potrivit articolului 34 alineatul (1) din Codul de vize, dacă există motive serioase pentru a considera că viza a fost obținută în mod fraudulos, aceasta este anulată. În principiu, anularea este efectuată de autoritățile competente ale statului membru care a eliberat viza respectivă, însă poate fi efectuată și de autoritățile competente ale altui stat membru, caz în care autoritățile statului membru care a eliberat viza sunt informate cu privire la această anulare.

39 Faptul că autoritățile competente ale unui alt stat membru decât statul membru care a eliberat viza pot decide cu privire la anularea vizelor are ca scop să răspundă unor situații în care, deși călătoria a început, viza este lipsită de validitate sau lipsită de efect din cauza emiterii sale în mod fraudulos sau pentru motivul că nu erau îndeplinite condițiile de eliberare.

40 Cu toate că, în principiu, anularea este obligatorie pentru autoritățile statului membru care a eliberat viza, ea este însă facultativă pentru autoritățile altui stat membru, astfel cum indică utilizarea de către legiuitorul Uniunii a verbului „a putea”.

41 Această constatare determină verificarea aspectului dacă dispozițiile naționale care sancționează penal facilitarea imigrației ilegale pot lua în considerare, în calitate de elemente constitutive ale unei infracțiuni, intrarea ilegală și șederea ilegală a persoanelor introduse clandestin, fără ca vizele care le-au fost acordate să fi fost anulate în prealabil.

42 Codul de vize reglementează condițiile de eliberare, de anulare sau de revocare a vizelor, însă nu cuprinde norme care să prevadă sancțiuni penale în cazul încălcării acestor condiții. Cu toate acestea, formularul de cerere de viză, cuprins în anexa I la Codul de vize, conține o rubrică în care solicitantul este informat despre faptul că orice declarație falsă va determina, printre altele, anularea vizei și va putea conduce la sancțiuni penale.

43 În plus, articolul 1 alineatul (1) și articolul 4 alineatul (1) litera (a) din Decizia-cadru 2002/946/JAI și articolul 1 alineatul (1) și articolul 3 din Directiva 2002/90 obligă fiecare stat membru să ia măsurile necesare pentru a se asigura că faptele ilicite fac obiectul unor sancțiuni penale efective, proporționale și cu efect de descurajare și pentru a-și stabili competența jurisdicțională în cazul faptelor ilicite săvârșite în totalitate sau parțial pe teritoriul său.

44 Din cuprinsul punctelor precedente rezultă că nu numai că dreptul Uniunii nu se opune ca un stat membru să prevadă urmărirea penală împotriva oricărei persoane care, cu intenție, a facilitat intrarea pe teritoriul acestui stat membru a unui resortisant al unei țări terțe, cu încălcarea dispozițiilor aplicabile, ci impune în mod expres statului membru respectiv obligația de a iniția astfel de proceduri de urmărire penală.

45 În acest fel, statele membre au două obligații. Prima obligație este de a nu acționa într-un mod în care să creeze obstacole titularilor de vize fără ca anularea acestora să fi intervenit într-o formă corespunzătoare. A doua obligație este de a prevedea și de a pune în aplicare sancțiuni efective, proporționale și cu efect de descurajare împotriva autorilor infracțiunilor prevăzute de Decizia-cadru 2002/946/JAI și de Directiva 2002/90, în special împotriva călăuzelor.

46 Aceste obligații trebuie respectate, dispozițiilor dreptului Uniunii fiindu-le conferite întregul efect util (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 martie 1978, Simmenthal, 106/77, Rec., p. 629, punctul 24, și Hotărârea din 22 iunie 2010, Melki și Abdeli, C-188/10 și C-189/10, Rep., p. I-5667, punctul 43). La nevoie, instanțele naționale au obligația să caute soluții de concordanță practică în raport cu norme a căror aplicare ar amenința să pună în discuție efectivitatea sau coerența reglementării Uniunii.

47 Or, prin însăși natura sa, procedura penală, care poate presupune secretul cercetării și urgența actelor, nu poate să se conformeze întotdeauna unei cerințe de anulare prealabilă a vizelor de către autoritățile competente.

48 Având în vedere cele de mai sus, trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolele 21 și 34 din Regulamentul nr. 810/2009 trebuie interpretate în sensul că nu se opun unor dispoziții naționale în temeiul cărora facilitarea imigrației ilegale se sancționează penal în cazuri în care persoanele introduse clandestin, resortisanți ai unor țări terțe, dețin o viză pe care au obținut-o în mod fraudulos, inducând în eroare autoritățile competente ale statului membru care a eliberat viza cu privire la scopul real al călătoriei lor, fără ca această viză să fi fost anulată în prealabil.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

Articolele 21 și 34 din Regulamentul (CE) nr. 810/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind instituirea unui Cod comunitar de vize (Codul de vize) trebuie interpretate în sensul că nu se opun unor dispoziții naționale în temeiul cărora facilitarea imigrației ilegale se sancționează penal în cazuri în care persoanele introduse clandestin, resortisanți ai unor țări terțe, dețin o viză pe care au obținut-o în mod fraudulos, inducând în eroare autoritățile competente ale statului membru care a eliberat viza cu privire la scopul real al călătoriei lor, fără ca această viză să fi fost anulată în prealabil.

Semnături